

Karolina Grychowska

ORCID ID: 0000-0001-9389-0804

Ochrona danych osobowych na przykładzie funkcjonowania biura senatorskiego

Streszczenie: Zagadnienie ochrony danych osobowych to obecnie temat szczególnie istotny. Wynika to m.in. z faktu wejścia w życie *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych*, które zaczęło obowiązywać 25 maja 2018 r. Dane osobowe i ich ochrona to obszar, który dotyczy każdego obywatela. Należy stwierdzić, że sposobów gromadzenia danych jest coraz więcej. Wiąże się to również ze szczególną potrzebą ich ochrony. Istnieje wiele powodów implikujących potrzebę szerokiej regulacji zasad ochrony danych osobowych. Biuro senatorskie to jedno z miejsc, w którym dane osobowe są nieustannie gromadzone i które podczas swojego funkcjonowania ma obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa danych. Przetwarzanie danych osobowych przez biuro senatorskie jest związane z realizowanymi przez nie zadaniami, w tym z podstawowym obowiązkiem, jakim jest obsługa działalności senatora. W celu właściwego przetwarzania danych wypracowany został szereg różnych dokumentów, w tym również polityka prywatności, która w sposób kompleksowy określa ochronę danych osobowych w biurze senatorskim. W niniejszym artykule została poddana analizie *Ustawa o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, która stanowi podstawę wykonywania obowiązków przez senatora. Akty prawne zostały zestawione z kilkoma pozycjami w literaturze prezentującymi stanowisko przedstawicieli doktryny. Niniejszy artykuł opiera się na metodzie prawno-dogmatycznej.

Słowa kluczowe: dane, dane osobowe, ochrona, przetwarzanie, biuro senatorskie, senator

Skala gromadzonych i przetwarzanych danych osobowych znacząco wzrosła w ostatnim czasie. Wśród przyczyn implikujących potrzebę zmian unormowań w zakresie przetwarzania danych osobowych Komisja Europejska na pierwszym miejscu wymienia postęp technologiczny, którego efektem jest łatwy przepływ informacji, a także szeroki dostęp do publikowania wszelkiego rodzaju danych. Kolejny ustęp tego przepisu omawia sposoby ochrony osób fizycznych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii Europejskiej¹. Następnym czynnikiem wymienionym przez Komisję jest globalizacja, której przykładem mogą być szeroko rozwinięte sieci społecznościowe. Tak posunięty brak anonimowości może prowadzić do zagrożeń związanych z bezpieczeństwem danych osobowych. Istotny staje się również fakt, że dane osobowe są gromadzone w coraz to nowy sposób, dzięki czemu gromadzenie danych w wielu przypadkach staje się coraz mniej wykrywalne².

Wspomniane rozwiązania technologiczne oraz procesy globalizacyjne zmieniły gospodarkę i życie prywatne obywateli, dlatego zaczęto dostrzegać, że dotychczasowe unormowania nie są wystarczające i nie spełniają założonych celów. Podstawę dla wprowadzenia nowych ram prawnych w omawianej materii stanowił art. 16 ust. 1 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, który wskazuje na fakt, że każdy posiada prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. W kolejnym ustępie wspomnianego przepisu wskazano na to, jakie instytucje będą określać zasady dotyczące ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej, a są nimi Parlament Europejski i Rada.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), czyli tzw. RODO ma na celu zapewnienie swobodnego przepływu danych osobowych

¹ A. Krasuski, *Ochrona danych osobowych na podstawie RODO*, Warszawa 2018, s. 21.

² Tamże, s. 17.

pomiędzy wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Na początku właściwym wydaje się wyjaśnienie, czym w ogóle są dane osobowe. Kwalifikacja informacji, które są uznawane za dane osobowe, zasadniczo nie zmieniła się po wejściu w życie RODO. Ustawodawca uznaje, że dane osobowe to takie dane, które zawierają informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej³. Natomiast za osobę możliwą do zidentyfikowania uznaje się tego, kogo można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie takich informacji, jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane dotyczące lokalizacji, a także biorąc pod uwagę jeden lub kilka czynników, które określają jego tożsamość fizyczną, fizjologiczną, psychiczną, genetyczną, ekonomiczną, społeczną lub kulturową. Definicja ta została oparta na skutku procesu identyfikacyjnego i jest ona podobna jak ta zawarta w *Ustawie o ochronie danych osobowych*⁴.

Co szczególnie ważne, przetwarzanie danych osobowych od momentu wejścia w życie wskazanego rozporządzenia będzie ujednolicone, tzn. będzie funkcjonowało w taki sam sposób we wszystkich państwach. Wysoki i jednocześnie powszechny poziom ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej stanowi najlepszą metodę zapewnienia akceptacji dla europejskich norm ochrony danych i promowania ich na świecie. Powszechny charakter unormowania wynika już z samego charakteru rozporządzenia, które zgodnie z art. 288 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) ma zasięg ogólny. Ponadto rozporządzenie wiąże wszystkie państwa w całości i jest stosowane bezpośrednio. Od momentu wejścia w życie rozporządzenia staje się ono częścią prawa krajowego⁵. Stało się

³ Zob. art. 4 pkt 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE*.

⁴ *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych*, Dz.U. 2018, poz. 1000, 1669.

⁵ J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumskaa, *Instytucje i Prawo Unii Europejskiej. Podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji*, Warszawa 2017, s. 248–249.

tak również w przypadku rozporządzenia dotyczącego ochrony danych osobowych, które zaczęło obowiązywać 25 maja 2018 r. Do tego momentu wszystkie podmioty, które obowiązują wskazanym rozporządzeniem, miały obowiązek przygotować się do jego wymogów. To, czy dany podmiot odpowiednio wdrożył przepisy odnoszące się do przetwarzania danych osobowych w określonej jednostce, będzie kontrolowane przez nowy organ nadzoru, czyli Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Przepis art. 34 *Ustawy o ochronie danych osobowych* określa kompetencje Prezesa Urzędu oraz sposób jego powołania. W myśl ust. 3 omawianego artykułu to Sejm za zgodą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej powołuje i odwołuje Prezesa Urzędu. Osoba ubiegająca się o to stanowisko ma obowiązek spełnić szereg wymagań, które zostały wskazane w ustawie. Prezes Urzędu w celu realizacji swoich obowiązków może powołać trzech zastępców. Tak jak Prezes, zastępcy nie mogą należeć do żadnej partii politycznej, prowadzić działalności publicznej niedającej się pogodzić z godnością urzędu, a także nie mogą należeć do żadnego związku zawodowego. Prezes Urzędu realizuje powierzone mu obowiązki przy pomocy Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Prezes określa jego organizację, zakres obowiązków swoich zastępców, a także tryb pracy i obszar zadań komórek organizacyjnych Urzędu. Jednym z podmiotów, których funkcjonowanie wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych i mają obowiązek dostosować ten obszar swojej działalności do nowych unormowań unijnych jest biuro senatorskie, które może zostać utworzone przez senatora w celu obsługi swojej działalności. Może ono funkcjonować samodzielnie lub we współpracy z innym senatorem lub posłem. Senator ma obowiązek poinformować Kancelarię Senatu o utworzeniu biura. Założenie biura nie jest jednak obowiązkowe, to senator decyduje o tym, czy i kiedy je otworzy, a także to on określa jego funkcję pomocniczą. Senator może w swoim biurze zatrudnić pracowników, których stosunek pracy będzie oparty na różnego rodzaju umowach. Może to być zarówno umowa o pracę, jak i umowa zlecenie. Istnieje również grupa osób, które w zakresie ustalonym przez senatora wykonują określone działania mające na celu realizację zadań związanych z wykonywaniem mandatu senatora, jednak nie otrzymują za swoją pracę wynagrodzenia i nie są

w świetle prawa pracy pracownikami⁶. Co również istotne, biuro senatorskie nie ma osobowości prawnej, tzn. senator zatrudnia pracowników biura na podstawie umowy o pracę czy umowy zlecenie jako osoba fizyczna⁷. Kwestia zatrudnienia pracowników w biurze senatorskim została przeze mnie podniesiona z tego względu, że jest to jedna z podstawowych sytuacji, w której senator będzie przetwarzał dane osobowe. Warto również zwrócić uwagę na to, iż takie dane jak imię, nazwisko, data urodzenia pracownika są każdorazowo zamieszczane na stronie internetowej Senatu. To również będzie wiązało się z przetwarzaniem danych osobowych. W biurze senatorskim znajdować się będą również akta osobowe wszystkich osób współpracujących z senatorem. W nich zawarte będą dane, które muszą być należycie chronione. Mogą być to m.in. umowy zawarte z pracownikami, a także informacje, które są gromadzone na podstawie art. 18 ust. 3a *Ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*⁸. W dyskusji na temat ochrony danych osobowych, również w odniesieniu do najnowszych regulacji prawnych, szczególnie istotne staje się korzystanie z odpowiedniej siatki pojęciowej. Jednym z podstawowych zagadnień dotyczących przetwarzania danych osobowych także w biurze senatorskim jest tzw. administrator danych osobowych. Zgodnie z art. 4 pkt 7 rozporządzenia należy uznać, że jest to organ, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba decydująca o środkach i celach przetwarzania danych osobowych. W biurze se-

⁶ https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/bss/przewodnik_senatora/aktualizacja/spoleczni_wspolpracownicy_senatora.pdf, 29.08.2018.

⁷ *Poradnik współpracownika senatora. Spotkanie pracowników biur senatorskich i społecznych współpracowników senatorów w Kancelarii Senatu 3 czerwca 2016r.*, Warszawa 2016, s. 6–7.

⁸ Przewodniczący klubu lub koła ma obowiązek podać Marszałkowi Senatu dane dotyczące pracowników biura klubu lub koła oraz społecznych współpracowników. Te dane to imię (imiona) i nazwisko, data urodzenia, miejsce zatrudnienia w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura albo społecznym współpracownikiem, źródła dochodów w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura albo społecznym współpracownikiem, a także informację o wykonywanej działalności gospodarczej w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura lub społecznym współpracownikiem.

natorskim administratorem danych osobowych, tzw. ADO będzie sam senator. To on w przypadku kontroli będzie miał obowiązek wykazać, że w biurze są przestrzegane zasady przetwarzania danych osobowych ujęte w RODO. Obowiązek ten jest odzwierciedleniem zasady określanej jako zasada rozliczalności. ADO będzie również samodzielnie decydował o tym, jakie zabezpieczenia wdrożyć, biorąc pod uwagę charakter, zakres, cel i kontekst przetwarzania danych, a także ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych. W świetle wprowadzonych zmian należy dostrzec, jakie przekształcenia dokonały się w zakresie zasad funkcjonowania i roli samego administratora. Dotychczas działał on jedynie reaktywnie, tzn. jego obowiązki ograniczały się do zabezpieczania danych, obecnie ma również obowiązek podejmować działania proaktywnie. Oprócz wskazanej zasady rozliczalności ADO dba również o przestrzeganie innych zasad odnoszących się do przetwarzania danych osobowych. Należec do nich będą zasada zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, ograniczenia calu, minimalizacji danych, prawidłowości, ograniczenia przechowywania, integralności oraz poufności. W odniesieniu do funkcjonowania biur senatorskich specyficzną zasadą jest zasada ograniczenia przechowywania, która polega na przechowywaniu danych w taki sposób, aby możliwa była identyfikacja osoby, której dane dotyczą, a także aby dane były przechowywane przez czas nie dłuższy niż jest to potrzebne dla celu przetwarzania. Uznaje się, że czas przetwarzania takich danych w biurze senatorskim nie może być dłuższy niż okres trwania kadencji. Wraz z momentem wygaśnięcia mandatu senatorskiego i likwidacją biura powinny zostać usunięte także wszelkie dane osobowe, których administratorem jest senator. Takie założenie wydaje się prawidłowe, ponieważ w obecnym stanie prawnym obowiązek przetwarzania danych osobowych w oznaczonym czasie stanowi, że ich przetwarzanie może następować jedynie w okresie, w którym administrator danych realizuje cel przetwarzania⁹. Została już omówiona sytuacja, kiedy senator będący administratorem danych będzie pozyskiwał

⁹ A. Krasuski, dz. cyt., s. 195–196.

dane w momencie zatrudnienia swoich pracowników. Jednak w czasie funkcjonowania biura istnieje szereg innych zdarzeń implikujących gromadzenie takich danych. Podczas wykonywania mandatu senator odbywa szereg spotkań z wyborcami. Chcąc umówić się na spotkanie, osoba musi podać swoje imię, nazwisko i numer kontaktowy, a – jak już wiadomo – informacje te uznaje się za dane osobowe. W biurze senatorskim dane osobowe znajdować się będą również w bazach stworzonych w plikach komputerowych, tworzonych dla łatwiejszego kontaktu z określonymi osobami, na przykład w celu zaproszenia na różne wydarzenia i spotkania organizowane przez senatora. Bardzo często – a można uznać, że zawsze – senator będzie pozyskiwał dane osobowe od osób, które zwrócą się do niego z prośbą o interwencję. Jak wynika bezpośrednio z *Ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*¹⁰, senator może podejmować interwencję w organach administracji rządowej, samorządu terytorialnego, w przedsiębiorstwach, a także w organizacjach społecznych. Senator ma prawo zwrócić się do wymienionych wyżej organów w sprawach, które wnosi we własnym imieniu lub w imieniu wyborcy. W tym przypadku należy uwzględnić rozszerzoną wykładnię pojęcia „wyborca”. Oznacza to, że nie jest istotne, czy osoba, która zgłosiła się do danego senatora, zamieszkuje w jego okręgu wyborczym oraz czy faktycznie głosowała na danego parlamentarzystę. Co również ważne, pojęcie wyborcy nie jest równoznaczne z osobą fizyczną, ponieważ do senatora może zwrócić się także ich określona grupa zrzeszona na przykład w formie wspólnoty mieszkaniowej czy stowarzyszenia. Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że podjęcie interwencji przez senatora jest jego uprawnieniem, a nie obowiązkiem. Oznacza to, że senator sam ocenia, czy prośba, z którą zwrócił się do niego wyborca, zasługuje na uwzględnienie, czy też nie. Jeśli parlamentarzysta zdecyduje o tym, że nie podejmie interwencji, to nie jest to równoznaczne z niedopełnieniem przez niego obowiązków¹¹. Jednostki i organy, wobec których senator podjął interwencję,

¹⁰ *Ustawa z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, Dz.U. 2018, poz. 1799.

¹¹ *Komentarz do ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, red. K. Gra-

mają obowiązek powiadomić go o toku załatwiania sprawy, a także o podjętym rozstrzygnięciu. Powinno się to odbyć w ciągu 14 dni. Istotny jest również fakt, że kierownicy jednostek i organów muszą niezwłocznie przyjąć senatora, który zwróci się do nich ze sprawą, a także są zobowiązani do udzielenia stosownych informacji i wyjaśnień. W toku dokonywanych czynności senator ma prawo zaznajamiać się z działaniami podjętymi przez organ¹². Wyborca zwracając się z prośbą o pomoc, składa w biurze senatorskim dokumentację, w której dokonuje opisu sprawy. Bardzo często znajdują się tam chronologiczne opisy wydarzeń, kserokopie decyzji podjętych przez organ, jak również opisy orzeczeń wydanych przez odpowiedni dla sprawy sąd, które zawierają dane osobowe. Każdorazowo w takiej sytuacji pracownicy biura senatorskiego, którzy są upoważnieni przez administratora danych osobowych (senatora) do przetwarzania w jego imieniu danych, powinni uzyskać zgodę od osoby, która zwraca się do biura senatorskiego z prośbą o pomoc. Taka zgoda, choć może przyjmować formę ustną, to jednak ze względów praktycznych oraz ze względu na możliwość kontroli poprawności przetwarzania danych w biurze najczęściej udzielana jest w formie pisemnej. Zgoda jest podstawową i najważniejszą przesłanką do przetwarzania danych i pozwala budować zaufanie do administratora danych, jak również umożliwia kontrolę nad przetwarzaniem danych przez osoby, których dane dotyczą. Każdorazowo powinna być udzielana dobrowolnie i świadomie. Natomiast upoważnienie pracowników biura do przetwarzania danych w imieniu administratora będzie zawierało takie informacje, jak: podstawa prawna upoważnienia (jest nim omawiane rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE), imię i nazwisko pracownika, jego stanowisko, opis czynności, do których podjęcia pracownik jest upoważniony, oraz podpis administratora danych osobowych. Istotnym obowiązkiem zarówno administratora danych, jak i osób przez niego upoważnionych do przetwarzania danych osobowych jest obowiązek informacyjny, który bezpośrednio

jewski, Warszawa 2014, s. 282.

¹² https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/bss/przewodnik_senatora/aktualizacja/interwencje_senatorskie.pdf, 26.08.2018.

wiąże się z koniecznością otrzymania wyżej opisanej zgody. Uznaje się za konieczne udzielenie informacji w taki sposób, by była ona zrozumiała dla odbiorcy. Powinna być sformułowana w sposób prosty i zwięzły zarazem. Obowiązek informacyjny zawiera w sobie m.in. konieczność powiadomienia adresata o okresie, przez który dane będą przetwarzane, o ewentualnym zamiarze profilowania i jego bezpośrednich konsekwencjach, jak również o inspektorze ochrony danych, jeśli został on wyznaczony. Administrator danych jest ponadto zobowiązany do dostarczenia kopii danych, które podlegać będą przetwarzaniu, osobie, której te dane dotyczą¹³. Istnieją jednak wyjątki, w których ADO może odmówić przekazania takich danych i zostały one odpowiednio wymienione w *Ustawie o ochronie danych osobowych*. W biurze senatorskim szczególnie istotnym dokumentem związanym z przetwarzaniem danych osobowych będzie tzw. polityka prywatności, która realizuje obowiązki wyrażone w art. 25 i 32 RODO. Prawodawca unijny wyraził konieczność wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w celu realizacji skutecznej ochrony danych osobowych i zachowania bezpieczeństwa przetwarzania danych. Polityka bezpieczeństwa biura senatorskiego będzie w szczególności zawierała opis zasad ochrony danych, zbiór procedur, instrukcji i regulacji szczegółowych dotyczących przetwarzania danych i jej postanowienia będą bezpośrednio wiązały wszystkich pracowników i współpracowników biura. Polityka prywatności jest obligatoryjnie udostępniana wszystkim upoważnionym osobom, tak aby służyła im jako źródło informacji na temat zasad i wymogów dotyczących przetwarzania danych osobowych w biurze oraz tym, których dane dotyczą. Udostępnienie polityki prywatności odbywa się na wniosek zainteresowanych. Jeden z podstawowych punktów polityki prywatności stanowi opis systemu ochrony danych osobowych w biurze. Na omawiany system składać się będą środki organizacyjne i techniczne, które będą polegały na ograniczeniu dostępu do pomieszczeń, w których są przechowywane i przetwarzane dane. Ponadto pracownicy biura powinni pamiętać o konieczności każdorazowego zamykania pomieszczeń, tak aby w przypadku ich nieobec-

¹³ Zob. art. 15 RODO.

ności nie mogła do nich wejść osoba trzecia. Co równie istotne, w biurze senatorskim powinno korzystać się z zamkniętych szaf i szuflad, które umożliwią ochronę przechowywanych danych. Wszelkie zbiory danych osobowych powinny znajdować się na zewnętrznych odpowiednio zaszyfrowanych nośnikach danych (pendrive, dysk zewnętrzny). Z ochroną przetwarzanych danych osobowych będzie wiązała się także konieczność wdrożenia tzw. polityki czystego biurka, która zakłada, że na biurku pracownika, po opuszczeniu przez niego swojego stanowiska pracy, nie mogą znajdować się żadne dokumenty zawierające dane osobowe. Nawet podmioty, które świadczą usługi informatyczne i podczas wykonywania prac w biurze senatorskim mogą mieć dostęp do danych osobowych, muszą uzyskać od administratora stosowne upoważnienie. Takie osoby będą nazywane podprzetwarzającymi. Podmiot przetwarzający dane osobowe, niebędący ich administratorem, a dokonujący czynności w jego imieniu, nie musi uzyskiwać zgody osoby fizycznej, której dane są przetwarzane¹⁴. Wskazana powyżej samodzielność wiąże się z faktem, iż ADO jest odpowiedzialny za wszelkie czynności wykonywane przez przetwarzającego. Warto również wskazać, że Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, tzw. GODO (25 maja 2018 został zastąpiony Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych) stwierdził w jednej ze swoich decyzji, że powierzenie przetwarzania danych nie zwalnia administratora z obowiązku ciągłego nadzoru nad przetwarzaniem danych oraz tego, czy następuje to zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zawartymi umowami powierzenia¹⁵. Jednocześnie administrator danych może przekazać jedynie tę część uprawnień, które sam posiada. Istnieje bowiem zasada mówiąca o tym, że nikt nie może przenieść na inny podmiot więcej praw, niż sam otrzymał. Istotnym aspektem dotyczącym ochrony danych osobowych jest także prowadzenie rejestru przetwarzanych danych. Według najnowszych unormowań za czynności przetwarzania uznaje się zespół powiązanych ze sobą operacji na danych osobowych, wykonywanych przez jedną osobę lub grupę osób, które można

¹⁴ A. Krasuski, dz. cyt., s. 150.

¹⁵ Decyzja GODO z 29.04.2005 r., GI-DEC-DS.-93/05.

określić w sposób zbiorczy, w związku z celem, w jakim te czynności są podejmowane¹⁶. Rejestr jest prowadzony przez administratora danych osobowych. Za pośrednictwem rejestru ADO dokumentuje czynności przetwarzania danych osobowych, a także inwentaryzuje i monitoruje sposób, w jaki dane są wykorzystywane w biurze. Dzięki prowadzeniu rejestru administratorowi łatwiej jest wykazać zgodność przetwarzania danych z wymogami znajdującymi się w RODO i w *Ustawie o ochronie danych osobowych*. Rejestr czynności powinien zawierać informacje dotyczące celu przetwarzania danych, kategorii osób, których dane dotyczą. Powinna zostać wskazana podstawa prawna przetwarzania danych oraz sposób pozyskiwania danych. W rejestrze trzeba również określić, jak długo dane osobowe będą przetwarzane oraz wskazać nazwę systemu lub oprogramowania, za pomocą którego dane są przetwarzane. W rejestrze powinien znaleźć się także opis środków bezpieczeństwa. Co szczególnie ważne, obowiązek sporządzenia omawianego rejestru nie dotyczy podmiotu, który zatrudnia mniej niż 250 osób, chyba że przetwarzanie, którego dokonuje, może powodować ryzyko naruszenia wolności i praw osób, których dane dotyczą, nie ma sporadycznego charakteru lub obejmuje szczególne kategorie danych lub dane osobowe dotyczące wyroków skazujących i naruszeń prawa.

Naruszenie ochrony danych osobowych to kolejne ważne zagadnienie związane z przetwarzaniem danych osobowych. Z pewnością jest ono zjawiskiem niepożądanym, ponieważ może prowadzić m.in. do naruszenia dóbr osobistych osoby, której te dane dotyczą, a także spowodować straty majątkowe czy kradzież tożsamości. W takich sytuacjach administrator danych osobowych jest zobowiązany do zgłoszenia naruszenia odpowiedniemu organowi nadzoru. Zgłoszenie powinno nastąpić nie później niż 72 godziny po stwierdzeniu naruszenia. Jeśli administrator nie dotrzyma tego terminu, jest zobowiązany wskazać przyczyny swojego uchybienia. W przypadku niewywiązania się przez administratora danych ze swojego obowiązku może zostać nałożona na niego kara pieniężna. Istnieje jednak pewien wyjątek, w którym ADO jest zwolniony ze wskazanego wyżej obowiązku.

¹⁶ Zob. art. 30 RODO.

Mowa tu o sytuacji, w której uzna, że jest mało prawdopodobne, aby stwierdzone naruszenie mogło wywołać negatywne skutki polegające na naruszeniu praw i wolności osób fizycznych. Wtedy organ nadzoru nie musi zostać powiadomiony. Zgłoszenie, o którym mowa, powinno zawierać kilka obligatoryjnych elementów treściowych. Należać będzie do nich m.in. opis naruszenia danych, kategoria naruszenia. Powinna zostać także określona przybliżona liczba osób, których te dane dotyczą. Kolejnym istotnym punktem jest wskazanie danych kontaktowych inspektora ochrony danych albo wskazanie innego kontaktu. W zgłoszeniu należy również określić przypuszczalne konsekwencje stwierdzonych naruszeń. Administrator danych osobowych powinien ponadto dokonać opisu środków, które jego zdaniem pozwolą na zminimalizowanie ich negatywnych skutków. Wzory zgłoszeń naruszenia danych osobowych, a także rejestr naruszeń powinny zostać zawarte w formie załączników w polityce prywatności biura senatorskiego.

W ostatnim czasie zagadnienie ochrony danych osobowych stało się niezwykle popularne i szeroko komentowane. Wzrósł również poziom świadomości całego społeczeństwa, zaczęto ze szczególną uwagą podchodzić do ochrony danych. W sytuacji, kiedy ich pozyskiwanie jest coraz łatwiejsze, a podmioty prywatne oraz organy administracji posiadają dostęp w skali, jaka była do tej pory niespotykana, ujednolicenie przepisów dotyczących tej kwestii było szczególnie potrzebne. Za moment kluczowy należy uznać maj 2018 r., kiedy to zaczęło obowiązywać *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE*. Na terenie całej Unii Europejskiej 25 maja 2018 r. zaczęły obowiązywać przepisy wspomnianego rozporządzenia, a tym samym upłynął termin, w którym podmioty przetwarzające dane osobowe miały obowiązek przygotować się do obowiązywania nowych przepisów. Tak jak zostało wspomniane, jednym z miejsc, w których dane są przetwarzane, jest biuro senatorskie. Specyfika funkcjonowania biur senatorskich powoduje, że dane osobowe mogą być przetwarzane jedynie w czasie trwania kadencji Senatu. Istnieje

również szereg obowiązków, które biuro senatorskie musi spełnić w zakresie ochrony danych osobowych i ich przetwarzania. Co do zasady podmiotem, na którym spoczywa ich największa część, jest Administrator Danych Osobowych. W przypadku biura senatorskiego jest nim sam senator. Na uwagę zasługuje kwestia braku szczegółowych wytycznych dotyczących ochrony danych osobowych w biurze senatorskim; niektóre zagadnienia, takie jak właśnie okres przetwarzania danych, wynikają po prostu z charakteru tego miejsca. Administracja Senatu nie określiła szczegółowego sposobu przetwarzania danych w biurach obsługujących senatorów. Senator, tak jak każdy podmiot przetwarzający dane osobowe, ma obowiązek stosować się do postanowień rozporządzenia i ustawy, co wiąże się m.in. z potrzebą wprowadzenia zmian dotyczących wdrożenia właściwych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, które gwarantować będą odpowiedni poziom bezpieczeństwa przetwarzanych danych. Wśród nich należy wymienić m.in. stworzenie polityki prywatności. Oczywiście jest również to, że skala gromadzonych danych w takim miejscu jak biuro senatorskie będzie mniejsza niż w dużych firmach, które posiadają ogromne zbiory danych. Jednak poziom ochrony danych w każdym miejscu powinien być utrzymywany na najwyższym poziomie.

Bibliografia

- Barcz J., Górka M., Wyrozumska A., *Instytucje i Prawo Unii Europejskiej. Podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji*, Warszawa 2017.
https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/bss/przewodnik_senatora/aktualizacja/interwencje_senatorskie.pdf, 26.08.2018.
https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/bss/przewodnik_senatora/aktualizacja/spoleczni_wspolpracownicy_senatora.pdf, 29.08.2018.
Komentarz do ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, red. K.K. Grajewski, Warszawa 2014.
Krasuski A., *Ochrona danych osobowych na podstawie RODO*, Warszawa 2018.

Poradnik współpracownika senatora. Spotkanie pracowników biur senatorskich i społecznych współpracowników senatorów w Kancelarii Senatu 3 czerwca 2016 r., Warszawa 2016.

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. Ustawa z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. 2018, poz. 1000, 1669.

Ustawa z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora, Dz.U. 2018, poz. 1799.

Protection of personal data based on the example of the Senator's office

Summary: The concept of personal data protection is currently a very important topic. This is the result of the entry into force of the Regulation of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free flow of such data, which came into force on May 25 this year. Personal data and their protection is an area that applies to every citizen. It should be stated that there are more and more ways of collecting data. It also involves a special need to protect them. There are many reasons that imply the need for a broad regulation of personal data protection rules. A senatorial office is one of the places where personal data is constantly collected and which, during its functioning, is obliged to ensure data security. The processing of personal data by the Senator's office is related to the tasks performed by them, including the basic duty which is to provide services for the senator. For the proper processing of data, there are many different documents, including a privacy policy that comprehensively defines the protection of personal data in the senator's office. This article analyzes the law on the performance of a deputy and senator's mandate, which is the basis for the Senator's duties. The legal acts have been juxtaposed with several items in the literature presenting the position of the representatives of the doctrine. Undoubtedly, this article is based on the legal-dogmatic method.

Keywords: data, personal data, protection, processing, senator's office, senator